

Eiropas demokrātijas pase

Eiropas Ekonomikas
un sociālo lietu komiteja

Eiropas demokrātijas pase — jūsu ceļvedis aktīvam pilsoniskumam Eiropas Savienībā

Esiet sveicināti Eiropas Savienībā (ES) — pasaules pirmajā starptautiskajā un līdzdalības demokrātijā! Kā ES pilsonim(-ei) jums ir konstitucionālas tiesības ietekmēt noteikumus, kas attiecas uz gandrīz 450 miljoniem iedzīvotāju vairāk nekā 4 miljonus km² lielā platībā ES 27 dalībvalstīs. Tagad jūs varbūt teiksiet: tas ir lieliski, bet KĀ man praktiski likt sevi uzklaustīt? Atbildi uz šo jautājumu atradīsiet šajā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) publikācijā. Šis ir jūsu ceļvedis aktīvam pilsoniskumam Eiropas Savienībā.

Visā tekstā sniegta noderīga informācija un norādes, kā likt sevi sadzirdēt, vispirms atbildot uz dažiem pamatjautājumiem. Vai jūs interesējošais jautājums patiesi

ir risināms Eiropas līmenī, vai varbūt ieteicams sākt ar vietējo? Un, ja izlemjat par labu Eiropas līmenim, — kāds ir pats lietderīgākais un veiksmīgākais veids, kā to izdarīt? Dažkārt pietiek ar vienkāršu e-pastu Eiropas Parlamenta deputātam no jūsu valsts, — bet varbūt jums jāiesniedz lūgumraksts

tieši Eiropas Parlamentā?

Varbūt pievienoties kādai pilsoniskās sabiedrības organizācijai vai pat politiskajai partijai un kandidēt pašam? Kā būtu ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas organizēšanu un atbalstīšanu, lai noteiktu likumdošanas darba kārtību?

Šo Eiropas demokrātijas pasi, kuras pētnieks un autors ir Bruno Kaufmann, ir atjauninājusi un publicējusi EESK, un tā ir pieejama 24 oficiālajās valodās. Šis ceļvedis ir izstrādāts, lai, istenojot aktīvu pilsoniskumu un līdzdalības demokrātiju Eiropas Savienībā, palīdzētu jums izvēlēties isto brīdi (kad sākt darboties?), partnerus (ar ko kopā?) un instrumentus (kuru no esošajiem līdzdalības instrumentiem?).

Tā ir jūsu balss! Tā ir jūsu Eiropa! Tā ir jūsu pase Eiropas demokrātijai un aktīvam pilsoniskumam!

- 5 | **ĪSS CEĻVEDIS**
aktīvā Eiropas pilsoniskumā
- 8 | **NAVIGĀCIJA**
uz vietējo, reģionālo, valsts un starptautisko tautas varu
- 10 | **MANA BALSS EIROPĀ**
Laipni lūdzam uz Eiropas politikas lielās skatuves
- 12 | **KĀ VISU IZDARĪT PAREIZI**
Jūsu ideja, problēma, laiks, partneri un instrumenti
- 14 | **EIROPAS JAUTĀJUMI**
no lauksaimniecības līdz pētniecībai
- 16 | **LĪDZDALĪBAS INSTRUMENTU KOPUMS**
Sūdzība, padoms, apspriešanās, iniciatīva un citi veidi
- 19 | **EPI CEĻVEDIS**
Kā izmantot Eiropas pilsoņu iniciatīvu
- 33 | **STARPTAUTISKAIS TILTS**
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja
- 35 | **VAIRĀK ATBALSTA**
Atbalsts ir visur, atliek tikai to izmantot

Šī **Eiropas demokrātijas pase** pieder

.....
(Vārds, uzvārds)

.....
(Kontaktinformācija)

kam ir pilntiesīga pilsoņa tiesības (atzīmēt atbilstoši)

-
- pašvaldībā
- rajonā/reģionā/provincē
- (valsts)
- Eiropas Savienībā**
- (cita politiska struktūra)
- (cita politiska struktūra)

Jums nav pārliecības par savu pilsonību? Ieskatieties savā (ceļojumu) pasē vai valsts izsniegtajā identitātes kartē vai konsultējieties ar informācijas dienestu savā dzimtajā pilsētā. Lai saņemtu papildu palīdzību šīs publikācijas izmantošanā, rakstiet uz e-pastu citizensinitiative@eesc.europa.eu.

ĪSS CEĻVEDIS

aktīvā Eiropas pilsoniskumā

1. Jūsu galvenās tiesības

ES pilsoņa statuss nodrošina četrus veidus politiskās tiesības un brīvības:

- brīvi pārvietoties, dzīvot un strādāt visā ES teritorijā;
- uzturoties ārpus ES, saņemot aizsardzību jebkuras dalībvalsts diplomātiskajās iestādēs;
- balsot un kandidēt pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās jebkurā dalībvalstī;
- piedalīties ES likumdošanas procesā, piemēram, iesniedzot lūgumrakstu Eiropas Parlamentā vai organizējot/atbalstot Eiropas pilsoņu iniciatīvu (EPI).

2. Neliels ieskats vēsturē

Vai 1993. gada 1. novembrī jums kaut ko atgādina? Tajā dienā visu dalībvalstu pilsoņi ieguva jaunu juridisko statusu, kļūstot par “Eiropas Savienības pilsoņiem”. Tajā dienā “Eiropas (ekonomikas) Kopiena” tika aizstāta ar (politisko) “Eiropas Savienību”. Tas bija un joprojām ir pasaules mēroga vēsturisks notikums — neviens citas valsts pilsoņiem visā pasaulē nav starptautisku tiesību aktīvi piedalīties tiesību aktu izstrādē pāri valstu robežām. Kopš tā laika oficiālās tiesības likt sevi uz klausīt sistemātiski ir stiprinātas, visspēcīgāk — ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas (EPI) ieviešanu 2012. gadā. Šis instruments 2020. gadā tika atjaunināts, paverot vēl labākas iespējas likt savu balsi sadzirdēt.

3. Jums vēl nav ES pilsonības?

Ir tikai viens veids, kā jūs varat kļūt par Eiropas Savienības pilsoni. Jums jābūt pilntiesīgam pilsonim kādā no (pašreizējām) 27 dalībvalstīm vai par tādu jākļūst. Citiem vārdiem — šo statusu var iegūt tikai tad, ja esat kādas dalībvalsts pilsonis. ES pilsonība papildina vietējo, reģionālo un valsts pilsonību, taču nekādā gadījumā to neaizstāj. Arvien lielākā skaitā dalībvalstu jums ir tiesības atbalstīt pilsoņu iniciatīvas (it īpaši EPI) un piedalīties vēlēšanās jau no 16 gadu vecuma, savukārt dažās citās valstīs jāgaida līdz 17 vai 18 gadu vecumam.

►► *Vairāk par minimālo vecumu balsošanai vēlēšanās un/vai EPI atbalstīšanai katrā valstī varat uzzināt tīmekļa vietnē: europa.eu/citizens-initiative/data-requirements_en*

Kļūstiet par aktīvu ES pilsoni!

Uzziniet vajadzīgo informāciju!

Jums ir tiesības precīzi zināt, kas tieši notiek Eiropas Savienībā, tāpēc jūs varat lūgt un saņemt informāciju praktiski par visu, ko ES dara. Jums ir arī likumīgas tiesības piekļūt visu ES iestāžu dokumentiem, kas ir noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (42. pants) un Līgumā par Eiropas Savienības darbību (15. pants).

Uz jautājumiem par Eiropas Savienību jūsu valodā atbildēs Europe Direct dienests [europa.eu/eurodirect, tālr.: 00 800 6 7 8 9 10 11 (darba dienās 9.00–18.00 pēc Centrāleiropas laika)]. Sākotnējo atbildi jums vajadzētu saņemt trīs darba dienu laikā. Pakalpojumā ir iekļauta (dažu) ES publikāciju bezmaksas piegāde pa pastu.

Apspriedieties!

Tā kā Eiropas Savienībai ir liela ietekme mūsu ikdienas dzīvē, ir svarīgi apzināties, ka tiesību aktos ir noteikts, ka publiskajam lēmumu pieņemšanas procesam Eiropas Savienībā jābūt atklātam un reaģējošam. Šā iemesla dēļ ES iestādēm ir pienākums uzturēt “atklātu, pārredzamu un pastāvīgu dialogu” ([Līguma par Eiropas Savienību \(LES\), kas pazīstams arī kā Lisabonas līgums, 11. panta 2. punkts](#)) un veikt “plašas konsultācijas ar ieinteresētajām pusēm, lai nodrošinātu Savienības darbību saskaņotību un pārredzamību” (LES 11. panta 3. punkts).

▶▶ *Lapa “Izsakiet viedokli!” ir oficiāls kontaktpunkts, kurā iespējams uzzināt par notiekošajām apspriedēm un publiskām diskusijām saistībā ar Eiropas politikas veidošanas procesiem. Reģistrējoties jūs varat pieteikties e-pasta paziņojumiem un pat saņemt uzaicinājumu piedalīties oficiālos apspriešanas procesos: ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say.*

Piedalieties!

Eiropas Savienība ir mūsdienīga pārstāvības demokrātija, kurā pilsoņi piedalās pārvaldībā gan netieši (ar iestāžu starpniecību), gan tieši (izmantojot līdzdalības instrumentus). ES pamata hartas, Līgumi un tiesību akti atbilst Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 21. pantam, kurā noteikts, ka “katram cilvēkam ir tiesības tieši piedalīties savas valsts pārvaldē”, un pirmo reizi pasaules vēsturē šī prakse ir ieviesta starptautiskā līmenī. Citiem vārdiem — jums ir visas tiesības un jūs esat laipni lūgti aktīvi piedalīties ES politikas veidošanas procesā, piemēram, pievienojoties kādai Eiropas Parlamentā pārstāvētai politiskajai partijai [europarl.europa.eu], iesniedzot lūgumrakstu EP [petiport.europarl.europa.eu] vai piedaloties Eiropas pilsoņu paneldiskusijās [citizens.ec.europa.eu]. Visietekmīgākais līdzdalības demokrātijas instruments Eiropas Savienībā ir Eiropas pilsoņu iniciatīva [ec.europa.eu/citizens-initiative], kas ļauj jums noteikt Eiropas Savienības darba kārtību.

NAVIGĀCIJA

uz vietējo, reģionālo, valsts un
starptautisko tautas varu

Sveiks, superpilsoni!

Dzīve nav iekalta akmeņi. Tikai jūsu, jūsu draugu un mūsu visu spēkos ir likt sadzirdēt mūsu viedokli un padarīt savu pilsētu, novadu, valsti, Eiropu un pasauli labāku. Aiziet!

Vieta, kur dzīvoju: pilsētas līmenis

Jūsu dzimtā pilsēta, iespējams, ir pati nozīmīgākā vieta aktīva pilsoniskuma un līdzdalības demokrātijas īstenošanai. Lai arī pilsētas pašvaldība ir valsts pārvaldes iestāžu zemākais līmenis, tā ir vieta, kur tiek regulēti tādi svarīgi jautājumi kā atkritumu apsaimniekošana, vietējā infrastruktūra un dažkārt pat sākumskolas izglītība un sociālās palīdzības pakalpojumi. Turklāt vietējais līmenis ir cieši saistīts ar valstu un Eiropas likumdošanas līmeņiem un tam ir nozīmīga funkcija dažādu noteikumu un likumu izpildē.

Visā Eiropas Savienībā ir gandrīz 100 000 vietējo pašvaldību, no kurām daudzas ir atbildīgas par lielas kopējo nodokļu daļas iekasēšanu un saviem iedzīvotājiem ir piešķirušas dažādu veidu netiešas (ar politisko partiju un vietējo parlamentu starpniecību) un tiešas (iniciatīvas un referendumu) līdzdalības tiesības.

▶▶ *Savas vietējās administrācijas informācijas dienestā uzziniet, ko, kā un kad jūs varat darīt, lai jūsu darbībai būtu vislielākā ietekme.*

Mans reģions: rajona līmenis

Starp jūsu vietējo pašvaldību un valsts līmeni (vismaz 25 dalībvalstīs no 27) ir viens vai vairāki reģionālās pārvaldības līmeņi. Pašreiz visā ES ir aptuveni 1500 šādu reģionālo pašvaldību. Dažās federālās dalībvalstīs provincēm ir ievērojama suverenitāte, tām ir sava konstitūcija, tālejošas likumdošanas pilnvaras un visaptveroši nodokļu ienākumi, savukārt citās ES dalībvalstīs provinces/reģioni, kuros nav vēlētu pārstāvju, galvenokārt pilda administratīvu funkciju.

Atkarībā no savas provinces/reģiona statusa jums var būt plašākas vai šaurākas tiesības uz netiešu (ar politisko partiju un vietējo parlamentu starpniecību) un tiešu (iniciatīvas un referendumu) politisko līdzdalību.

▶▶ *Eiropas Reģionu komiteja* [cor.europa.eu] ir Eiropas Savienības reģionālo un vietējo pārstāvju asambleja.

Mana valsts: valsts līmenis

Dalībvalstis ir vissvarīgākais pārvaldības līmenis Eiropas Savienībā attiecībā uz politisko varu, juridiskajām pilnvarām un publisko līdzekļu kontroli. Tāpēc jūsu pilsonība vienā (vai dažreiz vairākās) dalībvalstī(-īs) ir izšķiroša, lai jums būtu iespēja paust savu viedokli un ietekmēt publisko lēmumu pieņemšanas procesu.

Valsts līmeņa politiskās līdzdalības tiesības katrā no 27 dalībvalstīm ievērojami atšķiras. Vēlēšanu tiesības ir visās valstīs, bet aptuveni divās trešdaļās valstu iedzīvotājiem ir arī tiesības iesniegt savus priekšlikumus lūgumrakstu un iniciatīvu veidā, kā arī par nozīmīgiem jautājumiem balsot referendumā.

▶▶ *Pārskatu un sīkāku informāciju par līdzdalības iespējām valsts līmenī atradīsiet "Direct Democracy Navigator" tīmekļa vietnē* [direct-democracy-navigator.org] vai sazinoties ar savas valsts parlamenta informācijas dienestiem.

Mana Eiropa: starptautiskais līmenis

Eiropas Savienība ir pasaulē pirmā starptautiskā demokrātija. Kā ES pilsonim(-ei) jums ir plašas iespējas likt sevi sadzirdēt, balsojot un/vai kandidējot Eiropas Parlamenta vēlēšanās [europarl.europa.eu], vai arī paust savu nostāju tiešāk, nosūtot lūgumrakstu (Eiropas Parlamentam) [petiport.europarl.europa.eu] vai uzsākot Eiropas Pilsoņu iniciatīvu (adresētu Eiropas Komisijai) [<https://citizens-initiative.europa.eu/en>]. Taču tas vēl nav viss! Uzziniet vairāk par citiem pieejamajiem instrumentiem nākamajā sadaļā "Mana balss Eiropā".

MANA BALSS EIROPĀ

Laipni lūdzam uz Eiropas politikas lielās skatuves

Eiropas pārvaldība ir svarīgāka nekā jebkad agrāk. ES līmenī pieņemtajiem lēmumiem ir milzīga ietekme uz mūsu ikdienas dzīvi vietējā, reģionālā un valsts līmenī. Eiropas Savienībā mēs kopā vienojamies par tādiem

jautājumiem kā brīvās tirdzniecības nolīgumi ar citām valstīm, par to, kā saglabāt mūsu jūras resursus un kādus noteikumus piemērot, lai nodrošinātu brīvu un godīgu ekonomikas konkurenci.

Tā kā ES ir mūsdienīga pārstāvības demokrātija, kurā ir dalītu pilnvaru un specializētu iestāžu sistēma, ES pilsoņiem ne vienmēr ir viegli atpazīt un izvērtēt politikas veidošanas procesu un īstajā brīdī to ietekmēt ar visefektīvāko instrumentu.

Tāpēc iepazīsimies ar dažādiem veidiem, kā mēs, būdami pilsoņi, varam ievēlēt dažādas iestādes un uzticēt tām uzdevumus, kā arī kļūt par dalībniekiem ES līmeņa lēmumu pieņemšanā.

1. Mēs regulāri ievēlam parlamentus savu valstu galvaspilsētās un Eiropas Savienībā. Abos gadījumos jums ir iespēja kandidēt arī pašam un censties iegūt deputāta mandātu.

- **Valsts parlamenta vēlēšanās** ES lēmumu pieņemšanas procesā ir izšķiroša nozīme, jo no parlamenta ir atkarīgs valsts valdības sastāvs (un daudzos gadījumos arī valsts vadītāja izvēle). Pati valsts valdība ir daļa no **Eiropadomes un Eiropas Savienības Padomes**, kas ir divas no septiņām ES institūcijām. Taču valsts parlamentam ir tiesības izteikties arī ES likumdošanas procesā.

- **Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanas** ir vistiesīgākais veids, kā īstenot sabiedrības ietekmi ES līmenī. Gadu gaitā 705 deputātu asamblejas pilnvaras ir ievērojami paplašinājušās — tagad tās daudzējādā ziņā līdzinās ES Padomes (kuras sastāvā ir dalībvalstu valdību pārstāvji) pilnvarām.

2. Valstu parlamentu un Eiropas Parlamenta tiešās vēlēšanas rada arī netiešas sekas, piemēram, valstu valdības un Eiropas Parlaments lielā mērā piedalās **Eiropas Komisijas** veidošanā. Tā ir ES izpildvaras iestāde, kuras uzdevums ir ierosināt tiesību aktus, īstenot lēmumus un vadīt ikdienas darbu. Vēlēšanās izdarītā eiropiešu izvēle ietekmē pat citu ES iestāžu, tostarp Eiropas tiesu, Eiropas Ombuda biroja un abu padomdevēju struktūru — Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) un Eiropas Reģionu komitejas — sastāvu.

3. Eiropas Savienība ir vairāk nekā tikai **representatīvas pārvaldības** sistēma, tā ir moderna pārstāvības demokrātija, kuras pamatā ir ES iedzīvotāju ikdienas līdzdalība. Šim principam, kas ir nostiprināts Līgumā par Eiropas Savienību (LES), ir ietekme uz Eiropas Savienības darbību. Īsi sakot, ES pilsoņi uz Eiropas politikas lielās skatuves ir

ne tikai vēlēšanu dienā — viņi var likt sevi uz klausīt katru dienu! Tāpēc ES ir izveidojusi vispusīgu līdzdalības instrumentu kopumu, kas savieno pilsoņus, iestādes, politikas veidošanas procesus un lēmumus.

4. Kaut arī mums ir tiesības ikdienā piedalīties ES lietās, lielākajai daļai no mums tam nav ne laika, ne zināšanu, ne arī līdzekļu. Tādēļ ir ļoti svarīgi uzmanīgi izraudzīties vispiemērotāko brīdi, vispiemērotākos partnerus un vislabāko instrumentu, lai savu balsi liktu sadzirdēt efektīvā un ilgtspējīgā veidā. Lai to paveiktu, jūs uz šīs skatuves varat izvēlēties vai nu pastāvīgāku lomu (piemēram, būt vēlēta amatpersona, darbinieks vai pilsoniskās sabiedrības pārstāvis), vai vienreizēju iesaistīšanos konkrēta jautājuma risināšanā, kas 99 gadījumos no 100 varētu būt vienīgais veids, kā jūsu kā aktīva ES pilsoņa lomu savienot ar visiem pārējiem jūsu sabiedriskās, privātās un profesionālās dzīves uzdevumiem.

KĀ VISU IZDARĪT PAREIZI

Jūsu ideja, problēma, laiks,
partneri un instrumenti

Tātad, jums ir spoža ideja. Tad ir laiks pirmajiem jautājumiem un atbildēm!

Eiropas iedzīvotāji, tagad jūsu kārta! Jums varbūt ir liels ierosinājums, kā mainīt Eiropu, vai varbūt radusies tikai neliela problēma ar uzņēmuma izveidošanu aiz robežām. Vēlaties uzsākt plašāku kampaņu pret jau pieņemtu ES tiesību aktu vai pat sūdzēties par kādu ES ierēdni? Ir 101 iemesls, lai kļūtu par aktīvu ES pilsoni, taču, pirms sākat darboties, ir jāapdomā daži svarīgi jautājumi.

Problēma. Vai tā ir jārisina Eiropas līmenī?

Eiropas Savienība risina daudz jautājumu. Daži uzskata, ka pārāk daudz, turpretī citi — ka pārāk maz. Taču neatkarīgi no šīs nozīmīgās diskusijas Eiropas Savienībai (pamatojoties uz tās Līgumiem un vienošanos ar dalībvalstīm) ir precīzi noteikts to politisko jautājumu saraksts, ar kuriem tā nodarbojas atbilstoši ekskluzīvajai, dalītajai vai atbalsta kompetencei. Tāpēc, ja vēlaties risināt jebkāda veida problēmu, vispirms pārbaudiet, vai jūsu idejai/problēmai ir iespējama saistība ar Eiropas līmeni. Var izrādīties, ka problēmu efektīvāk var risināt vietējā, reģionālajā vai valsts līmenī.

Laiks. Kad ir īstais brīdis rīkoties?

Lai sekmīgi liktu sadzirdēt savu viedokli, izšķiroša nozīme ir īstā brīža izvēlei. Jūs varat parādīties uz skatuves pārāk agri, lai kāds to pamanītu, vai arī krietiņi par vēlu, kad lēmumi jau ir pieņemti. Taču pa vidu paveras milzīgs iespēju logs, lai darbotos. Piemēram, ja vēlaties piedāvāt samērā novatorisku ideju, būs vajadzīga liela pacietība un daudz resursu, lai piesaistītu uzmanību un izsauktu atbildes reakciju, toties jūs varat salīdzinoši brīvi izvēlēties brīdi, kad rīkoties. Taču, ja vēlaties ietekmēt ES līmenī jau notiekošas sabiedriskās debātes par konkrētu jautājumu, jums jāpārbauda, kādā (likumdošanas) procesa posmā debātes ir nonākušas. Ļoti noderīga publiskā tīmekļa vietne šajā nolūkā ir EUR-LEX [eur-lex.europa.eu]. Arī Eiropas Komisijas portāls "Izsakiet viedokli" [ec.europa.eu/have-your-say] ir izveidots, lai apkopotu viedokļus visos likumdošanas procedūras posmos. No īstā brīža izvēles ir atkarīgs arī jums vajadzīgo partneru veids un līdzdalības instrumenti.

Partneri. Vai plānojat kolektīvu rīcību?

Eiropas mēroga jautājuma risināšanai Eiropas līmenī vairumā gadījumu būs nepieciešama stabila partnerība ar citiem pilsoņiem un/vai pilsoniskās sabiedrības organizācijām. Iemesls ir ļoti vienkāršs — lai panāktu ietekmi, jums vispirms jāpārliedzina daudzi citi (gan citi ES pilsoņi, gan arī vēlētu struktūru un ES iestāžu pārstāvji). Taču dažreiz arī stingra un apņēmīga individuāla rīcība var dot rezultātu, it īpaši gadījumos, kad jums ir nodarīts kaitējums sliktas pārvaldības dēļ, ja ir pārkāptas jūsu tiesības vai jums vienkārši ir izdevies norādīt uz visai sabiedrībai svarīgu problēmu. No otras puses, var būt patiešām lietderīgi sniegties pēc iespējas tālāk pāri valstu robežām, jo problēma/priekšlikums/ideja ES iestādēs piesaistīs lielāku uzmanību, ja to atbalstīs isti eiropiska aktīvu pilsoņu grupa. Piemēram, Eiropas Pilsoņu iniciatīvas gadījumā pat ir prasība, ka jūsu komandā ir jābūt vismaz septiņiem ES pilsoņiem no vismaz septiņām dažādām ES dalībvalstīm.

Instruments. Kurš līdzdalības veids ir vispiemērotākais?

Jūsu jautājuma risināšanai vislabākā pieejamā līdzdalības instrumenta izvēle būs izšķiroši svarīga, lai gūtu panākumus. Lielākā daļa instrumentu izstrādāti tā, lai ar tiem kopīgi rīkotos vairāki pilsoņi (vai pat pilsoniskās sabiedrības organizācijas), taču tos var izmantot arī individuāli, piemēram, iesniegt sūdzību ombudam, risināt pārrobežu problēmu tiešsaistes problēmu risināšanas tīklā SOLVIT vai iesniegt lūgumrakstu Eiropas Parlamentam. Tomēr citus līdzdalības instrumentus, piemēram, Eiropas pilsoņu iniciatīvu, var izmantot tikai kolektīvi. Situāciju atvieglo fakts, ka vairumā gadījumu līdzdalības projektus ES līmenī var pārvaldīt tiešsaistē, taču, lai gan jūs varat darīt zināmu savu viedokli, nepērkot pastmarkas, kādu dienu jums, iespējams, būs kaut kur jādodas, piemēram, uz Briseli, lai tiktos ar institucionālu pārstāvi, vai uz aizrobežu ciematu, kurā atrodas jūs atbalstošie partneri.

Minēto jautājumu rūpīgai izvērtēšanai un atbilžu izvēlei ir vajadzīgs laiks. Tomēr, tā kā jūs gatavojaties ieviest pārmaiņas Eiropas Savienībā — starptautiskā politiskā kopienā ar 450 miljoniem iedzīvotāju —, panākumus izšķirs jūsu sagatavošanās darbu kvalitāte. Tāpēc padomājiet un sāciet darīt!

EIROPAS JAUTĀJUMI

no lauksaimniecības līdz pētniecībai

Eiropas jautājumi ir svarīgi – arī vietējā, reģionālajā un valsts līmenī

Tas, kas notiek Eiropas Savienībā, ir svarīgs ikvienam Eiropas iedzīvotājam un visos līmeņos. Un, lai darītu zināmu savu viedokli, ir svarīgi saprast, kas izlemj konkrētos Eiropas jautājumus.

Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (1. sadaļa) ir trīs dažādi ES kompetenču veidi: ekskluzīvā (lemj tikai ES), dalītā (ES lemj kopā ar dalībvalstīm) un atbalsta kompetence (ES palīdz dalībvalstīm).

Pamatojoties uz šo pilnvaru sadalījumu, rīcībpolitikas tiek veidotas, pieņemot īstenošanas aktus, regulas, direktīvas, tiesību aktus vai vienkārši institucionālus lēmumus bez formālas ietekmes uz likumdošanu. Vēl ir arī Parlamenta, Tiesas, Revīzijas palātas, konsultatīvo iestāžu, piemēram, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) un Eiropas Reģionu komitejas pieņemtie lēmumi, kuriem ir dažāds spēks, ietekme un sekas arī citos pārvaldības līmeņos.

Ekskluzīvi ES jautājumi/kompetences

- muitas savienība,
- iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu izveidošana,
- jūras bioloģisko resursu saglabāšana saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku,
- kopējā tirdzniecības politika,
- starptautiska nolīguma noslēgšana, ja tā paredzēta ar kādu tiesību aktu,
- monetārā politikā attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro.

Dalīti ES jautājumi/kompetences

- iekšējais tirgus,
- sociālā politika,
- ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija,
- lauksaimniecība un zivsaimniecība, izņemot jūras bioloģisko resursu saglabāšanu,
- vide,
- patērētāju tiesību aizsardzība,
- transports,
- Eiropas komunikāciju tīkli,
- enerģētika,
- brīvības, drošības un tiesiskuma telpa,
- kopējās drošības problēmas sabiedrības veselības jomā,
- pētniecība, tehnoloģiju attīstība un kosmos,
- sadarbība attīstības jomā un humānā palīdzība.

Atbalsta un koordinējoši ES jautājumi/kompetences

- ekonomikas politika,
- nodarbinātības politika,
- sociālā politika,
- cilvēku veselības aizsardzība un uzlabošana,
- rūpniecība,
- kultūra,
- tūrisms,
- izglītība, arodmaģības, jaunatne un sports,
- civilā aizsardzība,
- administratīvā sadarbība.

Balstoties uz šo pārskatu, jūs varat savu rīcību pielāgot attiecīgajai kompetencei (ekskluzīvajai, dalītajai vai atbalsta) un apsvērt papildinošu rīcību valsts (vai kādā citā) līmenī dalītas/ES atbalsta kompetences gadījumā. Priekšlikumus rīcībai, kas neietilpst iepriekš minētajā izsmēlošajā Eiropas jautājumu sarakstā, ES iestāde, pie kuras jūs vēlaties vērsties ar savu ideju, var uzskatīt par neatbilstīgiem.

►► **Vairāk par kompetenču dalījumu Eiropas Savienībā:** commission.europa.eu/about-european-commission/what-european-commission-does/law/areas-eu-action_lv.

LĪDZDALĪBAS INSTRUMENTU KOPUMS

Sūdzība, padoms, apspriešanās, iniciatīva un citi veidi

Instrumentu kopums līdzdalībai starptautiskā līmenī – grūti izvēlēties?

Kopš Eiropas Savienība kļuvusi par kaut ko vairāk nekā par starpvaldību struktūru, kurā valstu valdību pārstāvji pulcējās, lai aiz slēgtām durvīm pieņemtu lēmumus, ir tikuši izvirzīti priekšlikumi par līdzdalības instrumentiem, ir ieviesti jauni praktiski mehānismi un pārskatīti pašreizējie, lai aktīvs ES pilsoniskums un līdzdalības demokrātija starptautiskā līmenī būtu ne tikai laba ideja, bet kļūtu par ikdienas praksi.

Tādēļ, kad sākat aktīvi darboties kā ES pilsonis un savu ideju/bažas/priekšlikumu paceļat starptautiskā līmenī, lūdzu, vispirms rūpīgi izvērtējiet visus pieejamos līdzdalības instrumentus. Šobrīd paši svarīgākie no tiem ir šādi.

Sūdzība

Ja jūs neapmierina kāds pasākums, kas saistīts ar ES, varat iesniegt oficiālu sūdzību Eiropas Ombudam, kurš piedāvā tiešsaistes veidlapu 24 oficiālajās Līgumā noteiktajās valodās. Ņemiet vērā: šis kanāls ir pieejams ne tikai ES iedzīvotājiem, bet arī visiem Eiropas Savienības rezidentiem, tostarp uzņēmumiem, apvienībām un citām ES reģistrētām organizācijām.

▶▶ ombudsman.europa.eu/lv/make-a-complaint

Konsultācija problēmas risināšanā

Ja jūs kā ES pilsonis (vai EEZ iedzīvotājs) vai uzņēmējs saskaraties ar šķēršļiem citā valstī, jo valsts iestāde nepilda to, kas noteikts ES tiesību aktos, varat izmantot SOLVIT problēmu risināšanas mehānismu, kuru nodrošina Eiropas Komisija. Šis tiešsaistes dienests, kas pieejams 25 valodās (ES oficiālajās valodās un norvēģu valodā) arī izskata problēmas ar pārrobežu elementu, kas radušās, ja ES dalībvalstu valsts iestādes ir nepareizi piemērojušas ES tiesību aktus.

▶▶ ec.europa.eu/solvit

Patērētāju tiesības

Ja jums ir ar patērētāju tiesībām saistīta problēma vai vēlaties saņemt kompensāciju par zaudējumiem, jums jāvērsas Eiropas Patērētāju centru tīklā, lai risinātu jautājumus saistībā ar bojātām precēm vai nekvalitatīviem pakalpojumiem kādā no 30 ES/EEZ valstīm (ES oficiālajās valodās, kā arī norvēģu un islandiešu valodā).

▶▶ commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint_lv

Izglītība un darbs

Ja meklējat darbu vai izglītības iespējas Eiropā, jums noderēs visās ES oficiālajās valodās, kā arī norvēģu un islandiešu valodā strādājošs dienests, kura nosaukums ir EURES. Tas ir Eiropas Nodarbinātības dienestu tīkls, kas piedāvā instrumentus gan darba meklētājiem, gan darba devējiem (2023. gada rudenī tajā bija informācija par vismaz 3,9 miljoniem vakancu un vairāk nekā viens miljons CV).

▶▶ ec.europa.eu/eures

Apspriešanās

Gatavojot jaunu politiku vai tiesību aktus, Eiropas Komisija ļoti bieži rīko attiecīgā jautājuma sabiedrisku apspriešanu. Tā ir lieliska iespēja iesaistīties oficiālajā procesā jau agrīnā posmā. Jūs varat reģistrēties, lai saņemtu informāciju, kad sāksies apspriešanās par jūsu interesējošu jautājumu.

▶▶ ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_lv

Netieša rīcība

Ir vairākas ES iestādes, kuru uzdevums ir palīdzēt jums kā pilsonim likt savu viedokli uz klausīt ES līmenī. Šīs iestādes ir Eiropas Parlaments (un jūsu valsts deputāti Eiropas Parlamentā), Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Eiropas Reģionu komiteja.

▶▶ *Eiropas Parlaments:* europarl.europa.eu/at-your-service/lv/

▶▶ *Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja:* eesc.europa.eu/lv/our-work

▶▶ *Eiropas Reģionu komiteja:* cor.europa.eu/lv/our-work

Lūgumraksts

Vienas no Eiropas Savienības pilsoņu pamattiesībām — saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 227. pantu jebkurai pilsonim ir tiesības individuāli vai arī kopā ar citām personām iesniegt lūgumrakstus Eiropas Parlamentā. Ņemiet vērā — šīs tiesības attiecas uz visiem ES rezidentiem, kā arī uz apvienībām un uzņēmumiem, kuru galvenā mitne ir Eiropas Savienībā. Lūgumraksts var būt personīgs lūgums, sūdzība vai novērojums par ES tiesību aktu piemērošanu vai aicinājums Eiropas Parlamentam paust nostāju kādā konkrētā jautājumā.

▶▶ petiport.europarl.europa.eu

Eiropas pilsoņu iniciatīva

Eiropas pilsoņu iniciatīva paver iespēju vienam miljonam pilsoņu no vismaz septiņām ES dalībvalstīm lūgt Eiropas Komisijai ierosināt tiesību akta priekšlikumu jomās, kas ietilpst tās kompetencē. Pilsoņu iniciatīvas organizētājiem ir jāiegūst nepieciešamais atbalsts viena gada laikā. Savāktie paraksti

katrā dalībvalstī jāapstiprina kompetentajām iestādēm, un tos var vākt tiešsaistē. Sekmīgo iniciatīvu organizētāji pēc tam tiek aicināti uz tikšanos ar Komisiju un atklātu uzklauššanu Eiropas Parlamentā. Komisija sešu mēnešu laikā iniciatīvu izskata un nolemj, kā rīkoties.

▶▶ europa.eu/citizens-initiative/

Izvēloties rīcības instrumentu, jums būtu jācenšas izvērtēt, ko jūs vēlaties panākt. Vai vēlaties, lai ES darba kārtībā tiek iekļauts jauns temats? Vai, gluži pretēji, varbūt vēlaties kādu procesu apturēt? Varbūt vēlaties uzlabot pašreizēju uzdevumu? Un kāpēc gan vienu no instrumentiem neizmanto kā priekšrocību, kas papildina citu veidu pasākumus, kuros jūs iesaistāties? Kā saprotat, ir daudz veidu, kā kļūt par aktīvu ES pilsoni, un nākamajā sadaļā varat uzzināt vairāk par pašu iedarbīgāko pieejamo instrumentu — Eiropas pilsoņu iniciatīvu.

EPI CEĻVEDIS

Kā izmantot Eiropas pilsoņu iniciatīvu

Eiropas pilsoņu iniciatīva — pirmais solis ceļā uz starptautisku tiešo demokrātiju

Eiropas pilsoņu iniciatīva tiek dēvēta par vislielāko starptautiskās demokrātijas jauninājumu kopš tiešu Eiropas Parlamenta vēlēšanu ieviešanas pirms vairāk nekā četriem gadu desmitiem. Mums, Eiropas Savienības pilsoņiem, tagad ir tādas pašas tiesības kā Eiropas Parlamenta vairākumam dalībvalstīm, proti, noteikt vesela kontinenta politisko darba kārtību. Šis instruments ir ticis pienācīgi izmantots: kopš tā ieviešanas 2012. gadā ir iesniegta vairāk nekā 100 EPI.

Svarīgākie fakti par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (EPI):

- Lai Eiropas Komisija EPI izskatītu politiskā līmenī, iniciatīvu viena gada laikā pēc parakstu vākšanas sākuma ir jāatbalsta vismaz vienam miljonam ES pilsoņu, kuri pārstāv vismaz septiņas no 27 dalībvalstīm. Katrā no attiecīgajām septiņām dalībvalstīm ir jānodrošina minimālais parakstītāju skaits.
- Eiropas pilsoņu iniciatīva ir iespējama jebkurā jomā, kurā Komisija ir tiesīga ierosināt tiesību aktus, piemēram, vides aizsardzības, lauksaimniecības, transporta, sabiedrības veselības vai starptautiskās tirdzniecības jomā.
- Lai ierosinātu šādu iniciatīvu, pilsoņiem jāizveido organizatoru grupa, kurā ir vismaz septiņi ES pilsoņi, kas dzīvo vismaz septiņās dažādās dalībvalstīs. Grupas locekļiem jābūt ES pilsoņiem.
- Iniciatīvu var atbalstīt visi ES pilsoņi, kuri ir sasnieguši minimālo vecumu, lai piedalītos Eiropas Parlamenta vēlēšanās (16 gadi Igaunijā, Austrijā, Maltā, Beļģijā un Vācijā, 17 — Grieķijā un 18 — visās pārējās dalībvalstīs). Lai paustu atbalstu iniciatīvai, pilsoņiem jāaizpilda īpaša veidlapa paziņojumam par atbalstu, ko elektroniski vai drukātā veidā sagatavojuši organizatori.
- Viena mēneša laikā pēc sekmīgas EPI saņemšanas Komisija tiekas ar organizatoriem, kuri tad var iepazīstināt ar savu iniciatīvu atklātā uzklaušanās Eiropas Parlamentā, un Komisija sešu mēnešu laikā sniedz oficiālu atbildi. Ja Komisija nolemj ierosināt tiesību akta priekšlikumu, sākas parastā likumdošanas procedūra.

Lai arī oficiālas tiesības ierosināt Eiropas līmeņa tiesību aktu joprojām ir tikai Eiropas Komisijai, Eiropas pilsoņu iniciatīva ir instruments darba kārtības noteikšanai. Tā arī paver iespējas turpmākai līdzdalības politikai: tā ir tiešāka, starptautiskāka un digitālāka nekā jebkas cits, kas Eiropas Savienībā bijis pieejams iepriekš, un ir iedvesmojusi daudzas dalībvalstis ieviest līdzīgu darba kārtības noteikšanas instrumentus savā teritorijā.

Tāpēc EPI nenozīmē tikai vēl vienas tiesības iesniegt lūgumrakstu, bet drīzāk gan pilsoņu tiesības uz ikdienas aktīvu rīcību attiecībā uz turpmākajiem jautājumiem, kas jāiekļauj ES iestāžu darba kārtībā. Kopš 2012. gada Eiropas Komisijai ir iesniegtas vairāk nekā 100 EPI, no kurām Komisija atteikusies reģistrēt 26, jo tās, pēc Komisijas ieskatiem, neatbilda visām oficiālajām prasībām. Vairākos gadījumos, piemēram, attiecībā uz EPI Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības (TTIP) apturēšanai un iniciatīvu par daudzveidību (Minority SafePack), Eiropas Savienības Tiesa vēlāk lika Komisijai iniciatīvu reģistrēt.

Eiropas pilsoņu iniciatīvas pamatā ir tiesiskais regulējums, kas noteikts ES līgumos, sekundārajos Eiropas tiesību aktos un valstu tiesību aktos. Parakstu vākšanas tiešsaistes sistēmu sertifikāciju un atbalsta paziņojumu pārbaudi reglamentē dažādi valstu noteikumi, savukārt galvenie ES tiesību akti ir šādi.

- **Pamats.** Līguma par Eiropas Savienību (LES) II sadaļa “Noteikumi par demokrātijas principiem” (11. panta 4. punkts); Eiropas Savienības Pamattiesību harta (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, C83/389, 30.03.2010.).
- **Regulējums.** Regula par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (ES) 2019/788 ar pielikumiem (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, L130/55, 17.05.2019.).
- **Īstenošana:**
Eiropas Parlamenta Reglamenta 222. un 230. pants [europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2020-02-03-TOC_LV.html].

Svarīgs paziņojums — saskaņā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas regulu (V nodaļa, 25. pants) EPI darbība ik pēc četriem gadiem ir jāpārskata.

▶▶ **Viss EPI tiesiskais regulējums:** europa.eu/citizens-initiative/how-it-works/regulatory-framework_lv

▶▶ **EPI verifikācija un sertifikācija dalībvalstīs:** europa.eu/citizens-initiative/authorities-verification-and-certification-statements-support_lv

Eiropas pilsoņu iniciatīva — daudz iespēju rīkoties

Eiropas pilsoņu iniciatīvu reizēm salīdzina ar Šveices armijas nazi — pārdomāti izstrādātu, pielāgojamu un daudzfunkcionālu instrumentu. Tā kā EPI ir pieejama gandrīz 450 miljoniem ES pilsoņu 27 dalībvalstīs (un visā pasaulē, ja esat ES pilsonis, kas nedzīvo Eiropas Savienībā), tā ir ietekmējusi veidu, kā demokrātija tiek saprasta un darbojas starptautiskā līmenī.

Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta pirmajās 100 iniciatīvās, kuras tika iesniegtas no 2012. līdz 2019. gadam, 2020. gadā spēkā stājās atjaunināta un vieglāk pieejama EPI versija. Ceturtā daļa iniciatīvu tika noraidītas, jo Komisija regulu interpretēja un piemēroja ļoti stingri. Taču saskaņā ar jaunajiem noteikumiem organizatori un Komisijai ir vairāk laika, lai atrastu risinājumu, tostarp iespēja reģistrēt tikai tās iniciatīvas daļas, kuras ir pieņemamas. Ir dots arī vairāk laika, lai sagatavotos parakstu vākšanas uzsākšanai, kā arī visiem pārējiem procesa posmiem.

EPI procesā ir triju veidu dalībnieki: organizatori, atbalstītāji un novērotāji.

Būdam **organizators**, jūs procesā pildāt galveno funkciju, jo esat atbildīgs par svarīgākajiem posmiem, kas paredzēti EPI regulā. Jūs esat arī atbildīgais pārstāvis attiecībā ar iestādēm, saviem atbalstītājiem un visu Eiropu. Tāpēc jums ir rūpīgi jāpārdomā sava rīcība, jāapbruņojas ar pacietību un apņēmību, kā arī jāiesaistās intensīvā saziņā un sabiedrisko attiecību darbā.

Būdam EPI **atbalstītājs**,

jūs tiekiet aicināts atbalstīt Eiropai svarīgu lietu kā viens no vismaz miliona cilvēku no vismaz septiņām dažādām dalībvalstīm. Jūsu galvenais uzdevums ir kļūt par EPI parakstītāju, kas nozīmē, ka jūs aizpildāt "paziņojumu par atbalstu" papīra vai elektroniskā formā. Lūdzu, pārliecinieties, ka jūs parakstāt oficiāli reģistrētu iniciatīvu.

Visbeidzot, **novērotāja** statusā jūs droši vien vēlēšities zināt, kāds ir Eiropas pilsoņu iniciatīvas mērķis, to labāk izprast un, iespējams, varēsiet piedāvāt interesantus ieskus un piezīmes organizatoriem, plašsaziņas līdzekļiem, pētniekiem un Eiropas Savienībai.

Ir vairāki aspekti, kuri jums kā organizatoru, atbalstītāju vai novērotāju grupai ir jāpārdomā, pirms uzsākat, parakstāt vai komentējat iniciatīvu. Galvenais jautājums ir šāds: ko iecerēts panākt ar konkrētu Eiropas pilsoņu iniciatīvu? Kāds ir jūsu mērķis? Vai vēlaties Eiropā ierosināt kaut ko jaunu? Vai varbūt jūsu nolūks ir apturēt un atcelt konkrētu ES politikas pasākumu? Taču daudzas lietas nav tikai melnas vai baltas, labas vai sliktas. Varbūt tās vienkārši jāpielāgo. Jūs varētu arī vēlēties panākt izmaiņas kāda ES tiesību akta daļā. Varbūt jūs gribat savu EPI izmantot kā labu līdzekli, lai atbalstītu jau notiekošu likumdošanas procesu. Vai arī redzat savu gaidāmo EPI kampaņu kā katalizatoru plaša starptautiska tīkla vai alianses izveidei? Varbūt galu galā jūs tikai vēlaties radīt plašu interesi par attiecīgo jautājumu vai savu organizāciju, izmantojot EPI kā reklāmas instrumentu? Viss atkarīgs no jums!

Iespējas rīkoties ar EPI ir dažādas. To var izmantot kā:

- **“gāzes pedāli”**, lai liktu Eiropas Savienībai darīt kaut ko jaunu. Tādā gadījumā jums būs jāapbruņojas ar pacietību, jo var paiet ilgs laiks, pirms šāda EPI būs noslēgusies. Jums vispirms būs jāatrod piemērots un lietderīgs juridiskais pamats, un sabiedrības debātes par jūsu priekšlikumu jums jāuztver kā galvenā balva par saviem centieniem;
- **“bremzi”**, lai Eiropas Savienību atturētu no kādas darbības. Šajā gadījumā svarīgākais ir laika plānošana, jo, lai panāktu maksimālu ietekmi un atbalstu, jums jāatrod īstais brīdis savu bažu paušanai, kas nozīmē to, ka paraksti jāsavāc ātri;
- **“vārstu”**, ar kura palīdzību uzlabot spēkā esošos ES tiesību aktus. Tā kā jūs vēlaties novērst konkrētu problēmu, mainot konkrētus tiesību aktus, jācenšas saglabāt vienkāršību. Eiropas pilsoņu iniciatīvas, kas pilda vārsta funkciju, mēdz būt pārāk sarežģītas, un par tām ir grūti informēt sabiedrību, tāpēc dariet visu iespējamo, lai koncentrētos uz būtisko;

- **priekšrocību**, izmantojot EPI procesu kā papildu elementu centienos ietekmēt Eiropas politikas veidošanu. Taču pirms šādas EPI uzsākšanas izvērtējiet savu ietekmi un politisko varu neatkarīgi no iniciatīvas un pārbaudiet iespējamus papildu ieguvumus. Dariet atbalstītājiem skaidri zināmus savus nolūkus un apzinieties, ka jums ir iespēja atsaukt EPI un izmantot to īstajā brīdī;
- **katalizatoru**, lai veidotu plašas alianses un tīklus visā Eiropā. Šī iespēja ir īpaši piemērota, ja jūs savu iniciatīvu uzskatāt par daļu no ilgtermiņa stratēģijas, ar kuru iecerēts vienot cilvēkus visā Eiropā un/vai sagatavot Eiropas Parlamenta vēlēšanu kampaņu;
- **reklāmas instrumentu**, ar kuru jūs palielināt savu un/vai savas grupas atpazīstamību sabiedrībā. Šajā gadījumā jums savai EPI vispirms ir jāatrod piemērots un viegli izskaidrojams temats. Attiecībā uz saviem mērķiem jums jābūt arī pēc iespējas atklātām, lai nemaldinātu iespējamus atbalstītājus.

Kopsavilkums. EPI piedāvā daudz iespēju, taču beigās viss būs atkarīgs no jūsu izpratnes un spējām, izvērtējot EPI iespējas un robežas. Apzinoties šī jaunā starptautiskā un līdzdalības procesa daudzfunkcionālās iespējas, jūs varēsiet noteikt reālas prognozes un līdz ar to izstrādāt realitātē balstītu pieeju savai stratēģijai un izvēlētajām rīcības iespējām.

Eiropas pilsoņu iniciatīva — ES darba kārtības noteikšana 10 posmos

Apsverat iespēju uzsākt EPI? Šādas iniciatīvas īstenošanai vajadzēs vismaz trīs gadus, iespējams, pat vairāk (un diezgan daudz resursu). Taču, ja rīkosieties pārdomāti un rūpīgi, šajā procesā gūsiet daudz jaunas informācijas un atziņu un (cerams) tas jums ļaus izdarīt kaut ko labu Eiropai. Galvenie 10 soļi, ar kuriem jāreķinās EPI procesā:

1. solis: Ideja.

Jums ir ideja, projekts vai problēma, kas var kļūt par daļu no Eiropas politikas veidošanas. Vispirms noskaidrojiet, vai ir citi, iespējams, vienkāršāki un pieejamāki instrumenti, lai paustu savu viedokli šajā jautājumā. Ja izvēlaties EPI, pārejiet uz 2. soli.

2. solis: Zināšanas.

Eiropas pilsoņu iniciatīva ir process, kas rada daudzas juridiskas un politiskas sekas. Pirms sākat popularizēt savu nākotnes iniciatīvu, uzziniet par visām procesa iespējām un ierobežojumiem. Šajā agrīnajā posmā saņemiet atbalstu, sazinoties ar Eiropas pilsoņu iniciatīvas forumu (sīkāku informāciju sk. sadaļā "Atbalsts"). Mēģiniet izvērtēt — vai tas ir pūļu vērts? Ja uzskatāt, ka ir, tad turpiniet ar 3. soli.

3. solis: Mērķi.

Vēl viens svarīgs jautājums, uz ko jāatbild, pirms veicat pirmās oficiālās darbības, — ko jūs vēlaties ar savu iniciatīvu panākt un uz kādiem sasniegumiem reāli varat cerēt? Nosakiet savas iniciatīvas mērķi, darbības jomu un precīzu funkciju. Padariet to visiem iesaistītajiem pēc iespējas vienkāršāku. Šajā posmā ir vērts pievērst vairāk uzmanības atziņām, ko guvuši iepriekšējie EPI organizatori.

4. solis: Izstrāde.

Jūsu sākotnējā priekšlikuma redakcijai un skaidrojumam jābūt saprotamam daudzās dažādās valodās un vēl daudzskaitlīgākās politikajās kultūrās visā Eiropā. Tagad ir arī laiks iepazīties ar oficiālo tiešsaistes parakstu vākšanas sistēmu, ko ES nodrošina bez maksas, un izmantot visu pieejamo atbalstu.

5. solis: Reģistrācija.

Daudzām organizatoru grupām šis ir pirmais formālais šķērslis, jo, lai reģistrētos, ir jāizpilda konkrēti kritēriji. Pats svarīgākais ir tas, lai jūsu ierosinātā iniciatīva nepārprotami nebūtu ārpus Komisijas kompetenču jomām. Arī šajā posmā jums var palīdzēt Eiropas pilsoņu iniciatīvas forums. Pēc tam varat iesniegt savu EPI oficiālajā tīmekļa vietnē, norādot priekšlikuma nosaukumu un mērķus. Atkarībā no tā, vai priekšlikums ir jāgroza vai jāatjaunina, Komisija jūsu EPI reģistrēs (vai noraidīs) 2–4 mēnešu laikā. Pēc reģistrēšanas Komisija pārtulkos priekšlikuma nosaukumu un mērķi visās 24 oficiālajās valodās.

6. solis: Parakstu vākšana.

Ši ir pati labākā un vienlaikus arī grūtākā daļa — jums mazāk nekā gada laikā ir jāpārlicina vairāk nekā miljons eiropiešu vismaz septiņās dažādās valstīs parakstīt jūsu iniciatīvu. Šim uzdevumam ir jāsaņemtojas jau labu laiku iepriekš, izveidojot atbalsta partneru tīklu Eiropas līmenī. Pēc oficiālās reģistrācijas jums sešu mēnešu laikā jāsāk faktisko parakstu vākšana. Jums ir tikai jāinformē Komisija 10 darba dienas pirms izvēlēta sākuma datuma, lai varētu publicēt gadu ilgās parakstu vākšanas sākuma un beigu datumu. Lūdzu, ņemiet vērā, ka jums būs jāizmanto atsevišķas atbalsta veidlapas atbilstoši parakstītāju valstspiederībai. Tas nozīmē, kas visiem parakstītājiem vienā veidlapā ir jābūt vienas un tās pašas ES dalībvalsts valstspiederīgajiem.

7. solis: Dialogs.

Bez saziņas jums nebūs atbalstītāju; dialogs ar visiem iespējamajiem līdzīgi domājošajiem un pat skeptiķiem būs izšķirošs, lai jūsu iniciatīva gūtu noturīgus panākumus. Tāpēc papildiniet parakstu vākšanas darbību ar informatīvu kampaņu (sociālajos) plašsaziņas līdzekļos un publiskos pasākumos. Arī šajā posmā ir ļoti lietderīgi mācīties no iepriekšējām EPI. Cilvēkiem, kuri pie tām strādājuši, ir daudz pieredzes un zināšanu, ar kurām dalīties.

8. solis: Sliekšņi.

Pirms savu iniciatīvu ar visiem nepieciešamajiem apstiprinājumiem varēsiet iesniegt Eiropas Komisijai, jums jāizpilda visas prasības un jāpārvar daudzi šķēršļi. Vispirms jums trīs mēnešu laikā pēc parakstu vākšanas posma beigām ir jāiesniedz savāktie atbalsta paziņojumi dažādajām valsts iestādēm. Tām ne ilgāk kā trīs mēnešu laikā paraksti būs jāverificē un jāsertificē. Pēc tam jums kā organizatoru grupai ir vēl trīs mēneši laika, lai sagatavotu un iesniegtu apstiprinājumus Komisijai. Tāpēc iniciatīvai ir vajadzīga stabila un labi sagatavota vadības grupa, kas spēj tikt galā ar šiem uzdevumiem. Mulķīgas kļūdas radīs augstas papildu izmaksas, kavēšanos un neapmierinātību.

9. solis: Komunikācija.

EPI iesniegšana ir tikai sākums nākamajai svarīgajai daļai — komunikācijai par oficiālu ES tematu, ar ko jūs nonāksiet tieši uz politiskās skatuves. Kad jūsu iniciatīva būs atzīta par sekmīgu, jums pavērsies jaunas iespējas oficiālās sarunās ar Komisiju un atklātajā uzklaušīšanā Eiropas Parlamentā.

Mēneša laikā pēc sekmīgas EPI iesniegšanas jūs saņemsiet uzaicinājumu uz oficiālu tikšanos ar Komisiju, lai apspriestu savu priekšlikumu, un turpmākajos mēnešos, jūs arī aicinās uzstāties atklātā uzklaušīšanā Eiropas Parlamentā. Tiks informētas arī citas ES iestādes, piemēram, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, un visu ES dalībvalstu parlamenti. Tā būs jūsu lielā izdevība pārliecināt vēl vairāk cilvēku un, ideālā gadījumā, īstos cilvēkus!

10. solis: Secinājumi.

Nogurdinoša, taču, cerams, auglīga pasākuma noslēgums. Neaizmirstiet arī nepieciešamo administratīvo darbu, dokumentāciju un novērtējumu, lai mācītos no izdarītajiem secinājumiem (un dalītos ar tiem). Piedaloties otrās paaudzes EPI (no 2020. gada), jūs veidosiet vēsturi.

▶▶ *Likumdošanas procedūra soli pa solim un laika grafiks: europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_lv*

Eiropas pilsoņu iniciatīva jeb kā radīt ietekmi

Kustība par dzīvību: One of Us (Viens no mums)

Iniciatīva One of Us bija viena no pirmajām Eiropas pilsoņu iniciatīvām, kurai izdevās savākt vairāk nekā vienu miljonu parakstu. Iniciatīva attiecās uz cieņu, tiesībām uz dzīvību un ikviena cilvēka neaizskaramību kopš ieņemšanas brīža. Tās galvenais mērķis bija pārtraukt ES finansējumu darbībām, kas saistītas ar cilvēku embrijiem, it īpaši pētniecībā, sabiedrības veselībā un attīstības palīdzībā. Eiropas Komisija nolēma nepārskatīt tiesību aktus, jo uzskatīja spēkā esošo tiesisko regulējumu par piemērotu. Organizētāji to apstrīdēja ES Tiesā, taču zaudēja.

►► *Iniciatīvas tīmekļa vietne:* oneofus.eu

►► *Oficiālais EPI reģistrs:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000005_lv

Aizsargāt dzīvniekus: Stop Vivisection (Izbeigt vivisekciju)

Iniciatīvas Stop Vivisection mērķis bija pakāpeniski izbeigt eksperimentus ar dzīvniekiem. Kampanu atbalstīja ES mēroga alianse, ko veido vairāk nekā 250 dzīvnieku aizsardzības grupu, zinātnisko organizāciju un uzņēmumu, kas tirgo ar nežēlību pret dzīvniekiem nesaistītus produktus, un tā saņēma atbalstu no vairāk nekā 1,17 miljoniem ES pilsoņu. Eiropas Komisija pievienojās organizatoru pārliecībai, ka testi ar dzīvniekiem pakāpeniski būtu jāpārtrauc, taču nepiekrita, ka zinātniskie principi padara "dzīvnieku modeli" par nederīgu.

►► *Iniciatīvas tīmekļa vietne:* stopvivisection.eu

►► *Oficiālais EPI reģistrs:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000007_lv

Pesticīdu aizliegšana: Stop Glyphosate (Apturēt glifosātu)

EPI Stop Glyphosate tika uzsākta 2017. gada janvārī, un tai bija trīs mērķi: aizliegt glifosātu, veikt pesticīdu apstiprināšanas procedūras reformu un noteikt obligātus mērķus samazinātai pesticīdu izmantošanai ES līmenī. Tās galvenais mērķis bija nodrošināt no pesticīdiem brīvu nākotni. Organizētāji sasniedza viena miliona sliekšni mazāk nekā sešu mēnešu laikā! Lai gan Komisija nolēma glifosātu neaizliegt, tā apņēmas sagatavot tiesību akta priekšlikumu, lai palielinātu pārredzamību pesticīdu novērtēšanā un uzlabotu Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes veikto novērtējumu pamatā esošo zinātnisko pētījumu kvalitāti un neatkarību. Komisija arī apņēmas pārskatīt ilgtspējīgas lietošanas direktīvu.

►► **Iniciatīvas tīmekļa vietne:**
stopglyphosate.org/

►► **Oficiālais EPI reģistrs:** europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002_lv

Right2water (tiesības uz ūdeni): cilvēktiesības

Šī iniciatīva, ko ierosināja arodbiedrības visā Eiropā, bija viena no pirmajām iniciatīvām — tā reģistrēta 2012. gada 10. maijā. Tās mērķis bija aicināt Eiropas Komisiju ierosināt tiesību aktus, kas īsteno cilvēktiesības uz ūdeni un sanitāriju, kā to atzinusi Apvienoto Nāciju Organizācija, un to nodrošināšanu kā svarīgu sabiedrisko pakalpojumu, kas pieejams visiem. Kampaņas galvenais mērķis bija ar ES tiesību aktiem likt valstu valdībām nodrošināt visiem iedzīvotājiem pietiekamā apjomā tīru dzeramo ūdeni un sanitāriju. Komisija nolēma rīkoties dažādās ar iniciatīvu saistītās jomās (palielināt pārredzamību, stimulēt inovāciju utt.) un sagatavoja tiesību akta priekšlikumu par Dzeramā ūdens direktīvas pārskatīšanu, nosakot dalībvalstīm pienākumu nodrošināt neaizsargātāko grupu piekļuvi ūdenim.

►► **Iniciatīvas tīmekļa vietne:**
right2water.eu

►► **Oficiālais EPI reģistrs:** europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003_lv

Minority SafePack: daudzveidības aizsargāšana Eiropā

Kā liecina jau iniciatīvas nosaukums, ar EPI Minority SafePack Komisijai ierosināts vesels pasākumu kopums, kas ietver tādus aspektus kā mazāk izplatītu valodu popularizēšana, nacionālo minoritāšu aizsardzība un pētniecības programmas par valodas un kultūru daudzveidības radītajiem ieguvumiem Eiropas Savienībā. Iniciatīva sākotnēji tika ierosināta 2013. gadā, taču Komisija tās reģistrāciju noraidīja, bet četrus gadus vēlāk Eiropas Savienības Tiesa šo lēmumu atcēla. Līdz 2020. gada pavasarim šī EPI bija savākusī vairāk nekā vienu miljonu parakstu. Savā atbildē Komisija pauda uzskatu, ka spēkā esošo tiesību aktu un politikas pilnīga īstenošana jau ir spēcīgs arsenāls iniciatīvas mērķu atbalstam, un tāpēc neierosināja nevienu tiesību aktu.

►► *Iniciatīvas tīmekļa vietne:*
minority-safepack.eu

►► *Oficiālais EPI reģistrs:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004_lv

Stop Extremism (Apturēt ekstrēmismu): atbalsts cilvēktiesībām ES

Šī iniciatīva, kas reģistrēta 2017. gada vasarā, aicina Eiropas Komisiju ierosināt jaunu ekstrēmisma novēršanas direktīvu, iekļaujot neitrālu ekstrēmisma definīciju neatkarīgi no tā motivācijas un aptverot visas “darbības, kas vērstas uz pamattiesību iznīcināšanu”, kā arī aizliegumus ekstrēmistiem skolās un citās sabiedriskā sektora iestādēs. Eiropas direktīvai šajā jomā būtu arī jāparedz iespēja iesniegt kompensācijas prasību, iedvesmojoties no spēkā esošajiem tiesību aktiem diskriminācijas novēršanas jomā, lai efektīvi aizsargātu sievietes, bērnus un cilvēkus darbavietā. Pēc vienu gadu ilgas parakstu vākšanas organizētāji paziņoja, ka ir savākuši vairāk nekā vienu miljonu atbalsta paziņojumu. Šā materiāla tapšanas brīdī minētā EPI ir atbalsta paziņojumu pārbaudes procesā.

►► *Iniciatīvas tīmekļa vietne:*
stop-extremism.eu

►► *Oficiālais EPI reģistrs:* europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000007_lv

End the Cage Age (Ārā no sprostiem): augstākas dzīvnieku labturības prasības

Šī iniciatīva aicināja Komisiju noteikt skaidrus tiesību aktus pret turēšanu sprostos Eiropas Savienībā, lai dotu priekšroku humānākai lauksaimniecības dzīvnieku audzēšanai. Proti, organizatori cerēja aizliegt visu mājputnu turēšanu būros un atsevišķus sivēnu un teļu aizgaldus, lai nodrošinātu, ka dzīvnieki spēj brīvi pārvietoties un palikt kopā ar citiem dzīvniekiem savās saimēs vai baros. EPI End the Cage Age (Ārā no sprostiem) Eiropas Komisijai tika iesniegta 2020. gada oktobrī. Komisija atbildēja 2021. gada 30. jūnijā un apņēmas līdz 2023. gada beigām nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu pakāpeniski izskaust un visbeidzot aizliegt sprostu izmantošanu attiecībā uz visām iniciatīvā minētajām dzīvnieku sugām un kategorijām.

▶▶ **Iniciatīvas tīmekļa vietne:** endthecageage.eu

▶▶ **Oficiālais EPI reģistrs:** europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2018/000004_lv

Kohēzijas politika reģionu vienlīdzībai un reģionālo kultūru ilgtspējai

Šīs iniciatīvas organizatori aicina kohēzijas politikas kontekstā īpašu uzmanību veltīt reģioniem ar nacionālām, etniskām, kultūras, reliģiskām vai lingvistiskām īpatnībām, kas atšķiras no apkārtnējo reģionu iezīmēm.

Sākotnēji Komisija 2013. gadā atteicās reģistrēt minēto iniciatīvu, bet sešus gadus vēlāk Eiropas Savienības Tiesa šo lēmumu atcēla. Parakstu vākšanas perioda beigās 2021. gada maijā (termiņš tika pagarināts Covid-19 pandēmijas dēļ) organizatori ziņoja par 1 414 175 iedzīvotāju atbalstu. Vēl ir jāveic paziņojumu par atbalstu pārbaude.

▶▶ **Iniciatīvas tīmekļa vietne:** www.nationalregions.eu

▶▶ **Oficiālais EPI reģistrs:** europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000007_lv

Save Bees and Farmers! (Glābiet bites un lauksaimniekus!) Virzībā uz bitēm draudzīgu lauksaimniecību veselīgai videi

Iniciatīva reģistrēta 2019. gada septembrī, un tās mērķis ir panākt Eiropas lauksaimniecības vidisko un sociālekonomisko ilgtspēju, izvirzot trīs mērķus: līdz 2035. gadam pakāpeniski atteikties no sintētiskajiem pesticīdiem, atjaunot biodaudzveidību lauksaimniecībā un atbalstīt lauksaimniekus pārejā uz ilgtspējīgu lauksaimniecību. Komisija 2023. gada aprīlī atbildē atzinīgi novērtēja minēto iniciatīvu, ko parakstījuši 1 054 973 pilsoņi, un atzina tās nozīmīgumu. Pēc izvērtēšanas Komisija tomēr uzskata, ka jau iesniegtie Eiropas zaļā kursa priekšlikumi sniedz visaptverošu atbildi uz iniciatīvas mērķiem. Tādējādi prioritāte bija nodrošināt, ka abi likumdevēji (Parlaments un Padome) minētos priekšlikumus pieņem un tos nekavējoties īsteno.

►► **Iniciatīvas tīmekļa vietne:**
<https://www.savebeesandfarmers.eu>

►► **Oficiālais EPI reģistrs:** https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000016_lv

Stop Finning – Stop the Trade (Pārtraukt haizivju spuru atdalīšanu – pārtraukt tirdzniecību)

Šī iniciatīva atspoguļo sabiedrības bažas par haizivju zvejas un tirdzniecības ilgtspēju visā pasaulē, vienlaikus aicinot Komisiju veikt divus pasākumus: izbeigt atdalītu haizivju spuru tirdzniecību Eiropas Savienībā un paplašināt ES regulējumu, ietverot tajā haizivju spuru atdalīšanas aizliegumu (atdalītu haizivju spuru imports, eksports un tranzīts). Pēc tam, kad iniciatīva bija ieguvusi 1 119 966 parakstu atbalstu, Komisija 2023. gada jūlijā to novērtēja atzinīgi un apņēmas rīkoties, lai izskatītu iespēju nākt klajā ar likumdošanas iniciatīvu, sākt ietekmes novērtējumu un uzlabot attiecīgo statistiku, kā arī sadarboties ar starptautiskajiem partneriem.

►► **Iniciatīvas tīmekļa vietne:**
<https://www.stop-finning-eu.org>

►► **Oficiālais EPI reģistrs:** https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2020/000001_lv

Save Cruelty Free Cosmetics – Commit to a Europe Without Animal Testing (Kosmētikas līdzekļi bez nežēlības – tiekties uz Eiropu, kurā nenotiek izmēģinājumi ar dzīvniekiem)

Tā kā solījums par Eiropu, kurā kosmētikas līdzekļu dēļ dzīvnieki vairs necieš un nemirst, ir ticis lauzts, šīs iniciatīvas organizatori aicina veikt izmaiņas tiesību aktos, lai saglabātu un pastiprinātu aizliegumu veikt izmēģinājumus ar dzīvniekiem kosmētikas nozarē, grozītu ES tiesību aktus par ķīmiskajām vielām un modernizētu zinātni nolūkā Eiropas Savienībā pakāpeniski izbeigt visus izmēģinājumus ar dzīvniekiem. Eiropas Komisija atzinīgi novērtēja iniciatīvu, kas atbalstīta ar 1 217 916 parakstiem, un atzina, ka Eiropas iedzīvotājiem dzīvnieku labturība joprojām rada nopietnas bažas, kā arī uzsvēra ES vadošo lomu šajā jautājumā. Tā nāks klajā ar leģislatīvu un neleģislatīvu pasākumu ceļvedi, lai turpinātu samazināt izmēģinājumus ar dzīvniekiem un visbeidzot tiesību aktu par ķīmiskajām vielām ietvaros izveidotu regulējuma sistēmu attiecībā uz dzīvnieku neizmantošanu.

►► *Iniciatīvas tīmekļa vietne:* <https://crueltyfreeeurope.org/save-cruelty-free-cosmetics>

►► *Oficiālais EPI reģistrs:* https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2021/000006_lv

Fur Free Europe (Eiropa bez kažokādām)

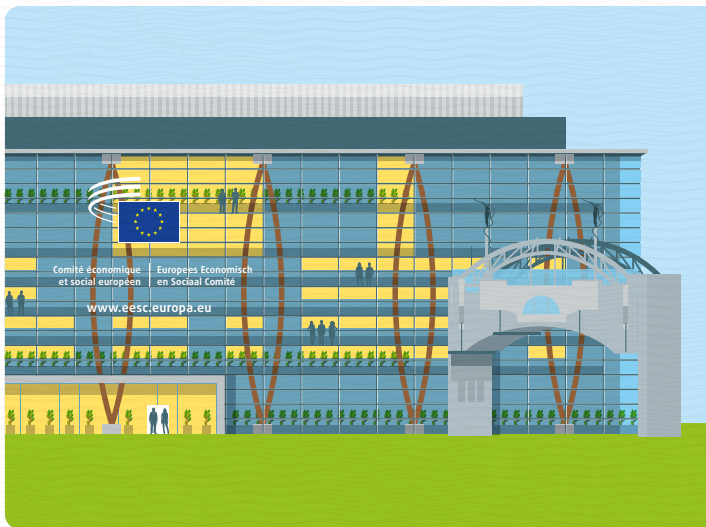
Šī iniciatīva, kas atbalstīta ar 1 502 319 pārbaudītiem parakstiem, tika apstiprināta 2023. gada jūnijā kā desmitā sekmīgā EPI. Iniciatīvas Fur Free Europe (Eiropa bez kažokādām) mērķis ir ar likumu aizliegt kažokzvēru audzētavas un audzētavās iegūtu kažokādu izstrādājumu laišanu Eiropas tirgū to cietsirdīgās, neētiskās, nedrošās un ilgtnespējīgās iegūšanas prakses dēļ. Eiropas Komisija pašlaik izskata minēto iniciatīvu, un līdz 2023. gada decembra vidum tai ir jāsniedz atbilde.

►► *Iniciatīvas tīmekļa vietne:* <https://furfreeeurope.eu>

►► *Oficiālais EPI reģistrs:* https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2022/000002_lv

STARPTAUTISKAIS TILTS

Eiropas Ekonomikas un
sociālo lietu komiteja

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) ir viena no senākajām Eiropas Savienības iestādēm, kas izveidota 1957. gadā ar Romas līgumu. Komitejas sastāvā ir 329 locekļi no visām ES dalībvalstīm, kas pārstāv darba devējus, darba ņēmējus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas.

EESK uzdevums būt padomdevējai iestādei ar demokrātiju saistītos jautājumos nesēn ir nostiprināts, EESK kļūstot par galveno tiltu starp Eiropas pilsonisko sabiedrību un ES iestādēm. Citiem vārdiem, mūsdienās EESK ir nozīmīga atbalsta infrastruktūra aktīvam pilsoniskumam un līdzdalības demokrātijai.

Eiropas pilsoņu iniciatīvas sākotnējā periodā EESK bija pirmā, kas nodrošināja neformālu infrastruktūru aktīvu pilsoņu atbalstam visā ES, tostarp vispārīgas konsultācijas, tulkošanas palīdzību un rīkojot uzklaušīšanu EESK saistībā ar izstrādes procesā esošām EPI. Lielākā daļa šo pakalpojumu tagad ir daļa no ES iestāžu, piemēram, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas tiesību aktos noteiktajiem pienākumiem.

Būdam ES iestāde, kas uzkrājusi vislielāko pieredzi atbalsta sniegšanā iedzīvotājiem, EESK joprojām sniedz informāciju, palīdzību un platformas pilsoniskās sabiedrības organizācijām un aktīvu iedzīvotāju ad hoc grupām, kas cenšas padarīt Eiropu par sociālāku un demokrātiskāku vietu pasaulē. Kopš 2012. gada EESK Briselē rīko gadskārtēju konferenci “Eiropas pilsoņu iniciatīvas diena” (īsāk pazīstama kā “EPI diena”), piedāvājot atklātu un brīvu tikšanās vietu EPI profesionāļiem un aktivistiem visā Eiropā.

►► eesc.europa.eu/eci-day

Turklāt EESK aicina sekmīgās un gandrīz sekmīgās EPI piedalīties savās plenārsesijās un notiekošās EPI — piedalīties savu nodaļu un grupu sanāksmēs, lai sniegtu ieguldījumu pastiprinātā iedzīvotāju un ES iestāžu dialogā un padarītu iniciatīvas labāk zināmas Eiropas sabiedriskajā telpā. Šādus uzaicinājumus saņēma iniciatīvas **Stop Glyphosate** (Apturēt glifosātu) (2017), **Minority SafePack** (2018), **Stop Extremism** (Apturēt ekstrēmismu) (2019), **End the Cage Age** (Ārā no sprostiem) un **Eat ORIGINAL. Unmask your Food** (2020), **Save Bees and Farmers!** (“Glābiet bites un lauksaimniekus”) (2022) un **Fur Free Europe** (Eiropa bez kažokādām) (2023).

Papildus šim EESK Eiropas demokrātijas pases 2023. gada izdevumam ir pieejamas vairākas citas publikācijas un pakalpojumi 23 valodās [\[eesc.europa.eu/eci\]](https://eesc.europa.eu/eci).

VAIRĀK ATBALSTA

Atbalsts ir visur,
atliek tikai to izmantot

Būdam Eiropas Savienības pilsonis, jūs burtiskā nozīmē neesat viens. Ir vairāk nekā 450 miljoni jums līdzīgi. Jūs neesat viens arī tad, kad ir vajadzīgs valdības un pilsoniskās sabiedrības atbalsts, lai liktu uz klausīt savu viedokli. No daudzajiem pieejamajiem resursiem mēs iesakām šādu starptautisku atbalstu, palīdzību un plašsaziņas līdzekļus visā Eiropā.

Eiropas pilsoņu iniciatīva

Eiropas pilsoņu iniciatīvas forums ir tiešsaistes sadarbības platforma, kas sniedz pilsoņiem atbalstu dažādos Eiropas pilsoņu iniciatīvas organizēšanas posmos. Forums sniedz praktisku informāciju par EPI un ļauj cilvēkiem apspriest ES politikas jomas un iespējamās iniciatīvas. Tas viņiem arī palīdz sākotnējos organizatoriskajos posmos no partneru atrašanas citās valstīs līdz ekspertu padomiem par kampaņu rīkošanu, līdzekļu vākšanu un juridiskiem jautājumiem. Mērķis ir sekmēt saiknes starp potenciālajiem organizētājiem, pilsoņiem un EPI tēmas ekspertiem. EPI forums ir Eiropas Komisijas sniegts pakalpojums, ko nodrošina Eiropas Pilsoņu rīcības dienests (ECAS).

▶▶ europa.eu/citizens-initiative-forum/

Eiropas pilsoņu iniciatīvas palīdzības dienests sniedz pilsoņiem un organizācijām visā ES konsultācijas un atbalstu saistībā ar iniciatīvas ierosināšanu. Šī neatkarīgā palīdzības dienesta darbību nodrošina Eiropas Pilsoņu iniciatīvas apvienība, ko izveidojuši kādreizējo un šobrīd notiekošo EPI organizatori. Palīdzības dienests atbalsta individuālas EPI ar kampaņām, līdzekļu vākšanu un juridiskām konsultācijām.

▶▶ citizens-initiative.eu

EPI tiešsaistes bibliotēka. Eiropas pilsoņu iniciatīvai ir interesanta vēsture, kas sniedz līdz pat agrīnajiem Eiropas Savienības 20. gs. deviņdesmitajiem gadiem (pēc tās oficiālas pārveidošanas no ekonomiskās sadarbības politiskā savienībā). Eiropas Iniciatīvu un referendumu institūts, kas izveidots 2001. gadā, lai palīdzētu EPI izstrādē, ir apkopojis ievērojamākās publikācijas tiešsaistē un pēc pieprasījuma var sniegt norādes uz citiem resursiem.

▶▶ iri-europe.org/index.php/publications/european-citizens-initiative

Līdzdalības demokrātija

Eiropas Parlamenta lietotne iedzīvotājiem ir tiešsaistes lietotne viedtālruniņiem, kurā sniegta informācija par jūs interesējošām tēmām un atrašanās vietām. Tā informē par pasākumiem jūsu tuvumā, piedāvā iespēju pievienot jūsu atlasītos pasākumus kalendāram, piedāvā atrast ērtāko maršrutu, izmantojot jūsu iecienīto lietotni kartēm, piedāvā multivides saturu, piemēram, video, podkāstus un slīdrādes, ļauj veikt meklēšanu un kopīgošanu, un to var pielāgot un novērtēt. Lietotne ir pieejama Apple Store un Google Play 24 valodās (Citizens' App).

▶▶ europarl.europa.eu/at-your-service/lv/stay-informed/citizens-app

Democracy Community ir starptautisks demokrātijas atbalstītāju tīkls, kura darbību nodrošina Democracy International. Platforma ikvienam ir pieejama informatīvos, izglītojošos un tīklu veidošanas nolūkos un piedāvā līdzdalības stāstus un pasākumu iespējas. Jūs varat reģistrēt sevi vai savu organizāciju/iestādi un izveidot demokrātijas atbalstītāja profilu.

▶▶ democracy.community

Eiropas Pilsoņu rīcības dienests ir starptautiska organizācija ar dalībniekiem visā Eiropā. Tās uzdevums ir nostiprināt pilsoņu tiesības, lai radītu iekļaujošāku un spēcīgāku Eiropas Savienību, veicinot un aizstāvojot pilsoņu tiesības, kā arī izstrādājot un atbalstot mehānismus, ar kuriem palielina pilsoņu un pilsoņu organizāciju demokrātisku līdzdalību un iesaistīšanos Eiropas Savienībā.

▶▶ ecas.org

Participo platforma, ko nodrošina ESAO (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija). Tajā jūs varat atrast visu veidu informāciju par līdzdalības un tiešās demokrātijas pētniecību un praksi visos politiskajos līmeņos. Šī platforma ir daļa no ESAO centieniem pētīt notiekošās paradigmas maiņas no tradicionālas pārstāvošās valdības uz mūsdienu pārstāvības demokrātiju.

▶▶ oecd.org/gov/innovative-citizen-participation.htm

Pilsoņi un žurnālistika

Euractiv darbojas kā saikne starp aktīvu Eiropas pilsoniskumu un profesionālu žurnālistiku tiešsaistē un piedāvā ziņas, viedokļus, analīzi un vispārīgu informāciju par visu, kas notiek Eiropas politikā, 13 valodās — angļu, franču, vācu, itāļu, čehu, bulgāru, grieķu, horvātu, poļu, rumāņu, serbu, spāņu un slovāku.

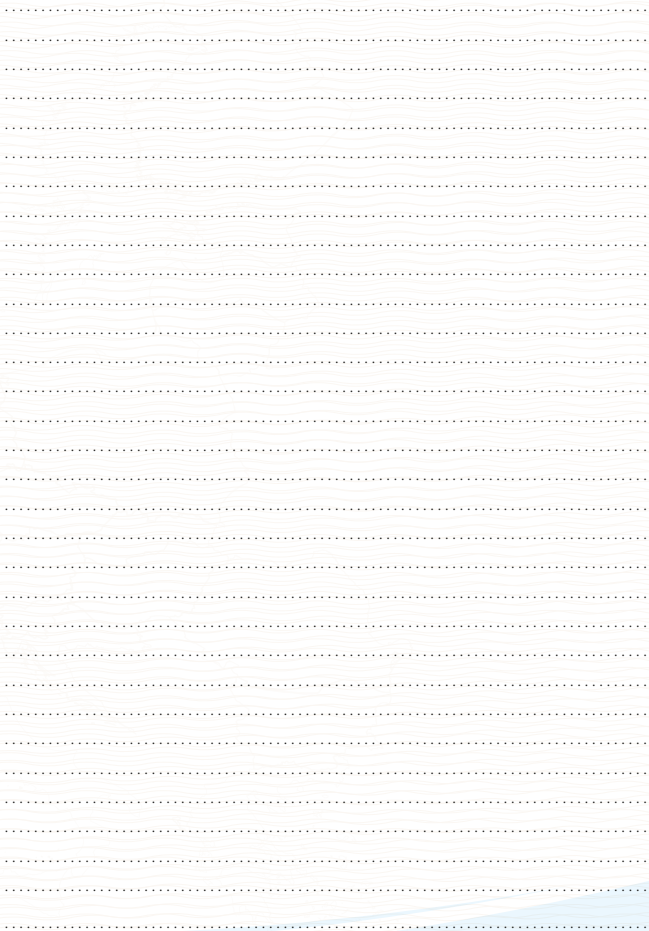
▶▶ euractiv.com

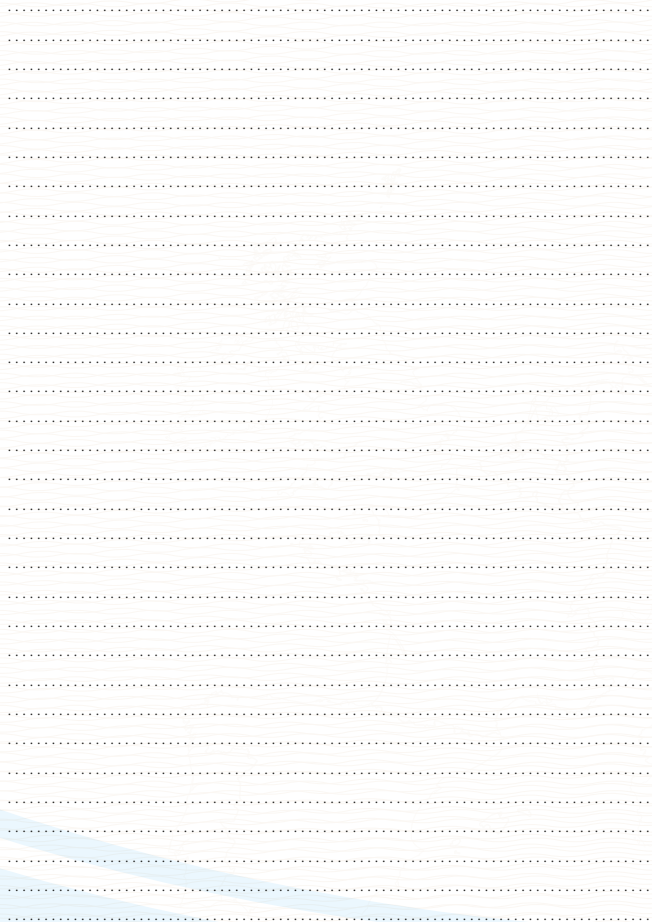
Ziņošana par mūsdienu līdzdalības un tiešo demokrātiju ir galvenais uzdevums **#deardemocracy platformai, ko nodrošina Swissinfo** — Šveices raidsabiedrības starptautiskais dienests. Tā 10 valodās — angļu, franču, vācu, spāņu, arābu, krievu, ķīniešu, portugāļu, itāļu un japāņu — piedāvā ziņas, viedokļus un vispārīgu informāciju par aktīvu pilsoniskumu un līdzdalības demokrātiju pasaulē.

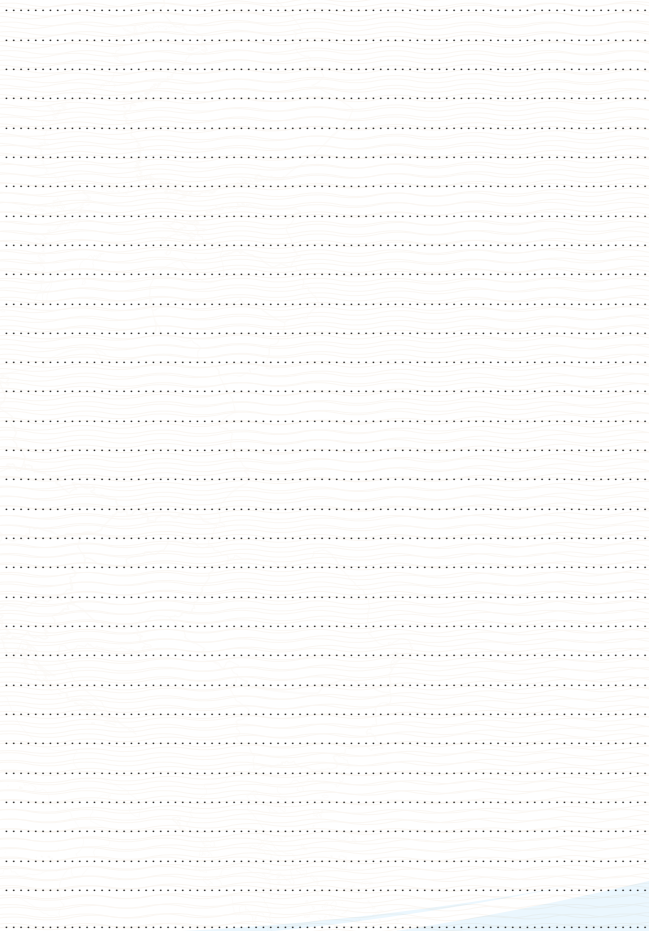
▶▶ swissinfo.ch/directdemocracy

Notes

A series of 26 horizontal dotted lines for writing notes.

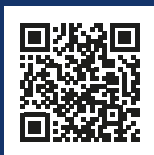
Šī publikācija ir Eiropas demokrātijas pasēs atjaunināta versija. Eiropas demokrātijas pasi pētīja un izstrādāja Global Democracy korespondents un Mūsdienu tiešās demokrātijas globālā foruma līdzpriekšsēdētājs Bruno Kaufmann. Kontaktinformācija: send@brunokaufmann.email.

**Eiropas Ekonomikas
un sociālo lietu komiteja**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

www.eesc.europa.eu

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2023-85-LV

© Eiropas Savienība, 2024. gads

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.
Jebkurai fotoattēlu / ilustrāciju izmantošanai vai reproducēšanai
ir vajadzīga atļauja tieši no autortiesību īpašnieka (-iem).

© Shutterstock, eamesBot

Print

QE-02-23-324-LV-C
ISBN 978-92-830-6318-6
doi:10.2864/545561

PDF

QE-02-23-324-LV-N
ISBN 978-92-830-6344-5
doi:10.2864/506651

Eiropas Savienības
Publikācijas birojs

LV